

Резюме
на научните публикации на
доц. дпн Татяна Трифонова Томова

1. Томова Т., 2021, Процесът на политиките: управление, основано на стесненията, УИ "Св. Кл. Охридски", ISBN 978-954-07-5289-1, обем 215 стр.

Основни изследователски въпроси: Променят ли политиките демокрацията? По какъв начин особеностите на процеса на изработване на политиките влияят на резултатите от него? Може ли да се управлява случайността (непредвидимостта) в процеса на политиките?

Основни тези: Политиките променят демокрацията, превръщайки държавата в набор от относително обособени процеси на политики, в които участниците и отношенията между тях са специфични. Политиките променят и традиционната администрация, която, за да прави политики, трябва да е ориентирана към резултата, а не към изпълнението.

Процесът на политиките, който се очертава под влиянието на множество, преди всичко културни фактори, оформя резултатите от него. Поради наличието на голяма степен на непредвидимост, в процеса на политиките се оформят стеснения, престоят в които намалява ефективността на политиките. Това, което в бизнес мениджмънта е „увеличаване на разходите“, поради престой в стесненията, съответства на „намаляване на общественото доверие“ в процеса на политиките.

Доказателства: Горните тези са доказани чрез анализ и синтез на основните теории за процеса на политиките: цикъл на политики, рационален избор, многократни потоци, застъпническа коалиция, зависимост от пътя, дифузия и трансфер на политики.

Основни понятия: процес на политики; стеснения в процеса на политиките; управление, на политиките, основано на стесненията.

2. Томова, Т., 2008, Изработване на политики, програми, проекти, Българско училище за политика, ISBN 987-954-9338-05-8, обем 167 стр.

Основни изследователски въпроси: Какво означава да се правят политики? Как се правят политики?

Основни тези: Предизвикателството при правенето на политики е постигането на обща визия за целите и инструментите в засегнатата общност от граждани и заинтересовани страни. Като следствие методите за изработване на политиките са методи чрез участие.

Доказателства: Анализ и синтез на основни теории в областта на публичните политики.

Ключови понятия: политики, публични политики, методи за изработване на политики.

3. Томова, Т., 2021, Българският път в социалната политика. История за прехода, който не свършва, УИ "Св. Кл. Охридски", ISBN 978-954-07-5126-9, с.320

Основни изследователски въпроси: Какво представлява социалната политика? Кои са факторите, които я очертават? Кои са факторите, които очертават институциите и практиките на съвременната социална политика в България? Какви са тенденциите в актуалния процес на социалната политика в България.

Основни тези: Социалната политика е инструмент на публичното управление. Изборът на конкретни инструменти зависи от особеностите на процеса на нейното изработване. Социалната политика в България се очертава през 90-те години на миналия век като част от цялостния процес на обществена трансформация. Именно тогава се създава път, който ограничава възможностите за промяна на възприетия модел на приватизация на социалната държава, независимо от очевидните му дефицити.

Доказателства: Анализ на процеса на социалната политика в България след 1989 г. на основата на теориите за дифузия на политики. Анализ на тенденциите в развитието на актуалната социална политика в България на основата на теорията за многократните потоци и за зависимост от пътя.

Ключови понятия: социална политика, процес на социалната политика, дифузия на политики, зависимост от пътя.

4. Томова, Т., 2017, Съвременният контекст на публичните политики: предизвикателства пред инструменталната рационалност, в Танев, Т., М. Стефанова, съст., Приноси към теорията и практиката на публичната администрация: двадесет години специалност "Публична администрация" в Софийския университет, УИ "Св. Кл. Охридски", с. 15-41, ISBN 978-954-07-4308-0.

Основни изследователски въпроси: Кои са факторите, които намаляват рационалността на съвременните политики и предизвикват усещането за неуправляемост на обществените процеси?

Основни тези: Наличието на множество влиятелни заинтересовани страни в процеса на политиките, следствие от дисперсията на властовите ресурси в съвременното демократично общество е предизвикателство за рационалността на мерките за постигане на общите цели. Публичната администрация трябва да организира процеса на политиките, за да увеличава степента на рационалност на публичното управление.

Доказателства: Анализирани са факторите, които правят цикъла на политиките неосъществим.

Ключови понятия: заинтересовани страни; цикъл на политики; непредвидимост в процеса на политиките; организация на процеса на политиките.

5. Томова, Т., 2021, Обществената справедливост: мисия (не)възможна, в Танев, Т., С. Петров, съст., Административната справедливост като елемент на доброто управление, УИ "Св. Кл. Охридски", с.100-115, ISBN 978-954-07-5251-8

Основен изследователски въпрос: Кога политиките са справедливи? Какви институции са възприемали съвременните демократични държави, за да гарантират справедливостта на действията за постигане на общите цели?

Основни тези: Справедливостта на политиките се отнася до разпределението на ползата. Оценката за справедливостта е субективна и зависи по-скоро от доверието към политическата власт и подкрепата за обществената система като цяло, отколкото от конкретните резултати, до които прилагането на политиките води.

Доказателства: Анализ на основните подходи за гарантиране на справедливостта, които модерните държави са възприемали.

Ключови понятия: обществена справедливост, справедливост чрез правила, справедливост чрез легитимност на властта, справедливост чрез критерии и индикатори за политики.

6. Томова, Т., 2019, Мрежите – необходимият подход към обяснението на промяната на политиките, в Калфова, Е., С. Петров, съст., Демократичност, децентрализация, самоуправление. Юбилеен сборник в чест на 60 годишнината на доц. дпн. Милена Стефанова, УИ "Св. Климент Охридски", с. 63-79 ISBN:978-954-07-4665-4.

Основни изследователски въпроси: Може ли актуалното обществено развитие да бъде обяснено чрез политическата промяна? В каква степен политиките зависят от политическата сила на власт?

Основни тези: Не политическата сила на власт, а мрежите на политиките обясняват политиките и тяхната промяна.

Доказателства: Анализ и синтез на основните теории в областта на мрежите.

Ключови понятия: общности и мрежи на политиките

7. Томова, Т., 2019, Пътеката в българската социална политика, в Стефанова, М., съст., 30 години реформи на публичното управление в Централна и Източна Европа, УИ "Св. Климент Охридски", с. 133-148, ISBN:978-954-07-4843-6

Основни изследователски въпроси: Възможна ли е промяна на очертаната в края на 90-те години на миналия век социална политика в България?

Основна теза: Актуалната социална политика е заключена – парадигмална промяна в нея не е възможна, заради очертания при първоначалното ѝ възприемане, път,

който ограничава всяка промяна в рамките на логиката на частното предлагане на социални услуги.

Доказателства: Анализ на дефицитите в реалния модел на социална политика в България и на особеностите на процеса на нейното изработване.

Ключови понятия: социална политика, пазарен модел на социална политика, зависимост от пътя в социалната политика.

8. Томова Т., 2018, Равнищата „Governance“ и „Management“: размисли за българската следа в теорията на публичната администрация, в Калфова, Е., С. Петров, съст., Накъде сме тръгнали? Юбилеен сборник в чест на проф. д.п.н. Тодор Танев, УИ „Св. Кл. Охридски“, с. 15-25, ISBN 978-954-07-4533-6.

Основен изследователски въпрос: Кое преобладава в процеса на публичното управление: организацията или непредвидимостта?

Основна теза: Непредвидимостта съпътства задължително всеки процес на политиките в съвременните условия на развитите демокрации. Не съществува организационна структура, която може да я избегне напълно.

Доказателства: Използвана е теорията на многократните потоци на Джон Кингдън, за да се докаже неизбежността на непредвидимостта и на случайността в политиките.

Ключови думи: публично управление, структура на публичното управление, непредвидимост на процесите на публично управление.

9. Томова, Т., 2018, Влияние на трансфера на политики върху развитието на социалната политика в България след пълноправното ѝ членство в ЕС, в Томова, Т., С. Петров, съст., Международният трансфер на административни модели и инструменти: възможности, ограничения, рискове, УИ "Св. Кл. Охридски", с. 262-279, ISBN 978-954-07-4406-3

Основен изследователски въпрос: Кой е основният стимул за развитие и промяна на инструментите на социалната политика в България?

Основни тези: Българската социална политика след първоначалното ѝ оформяне в края на 90-те години, се развива основно под въздействие на общата социална политика. Поради особеностите на процеса на европейската социална политика, вътрешната промяна в държавите касае отделни практики, но не и резултатите от прилагането ѝ.

Доказателства: Анализ на моделите на трансфер на политики в рамките на ЕС. Идентификация на особеностите на трансфера в областта на социалната политика - сфера на държавна компетентност.

Ключови думи: трансфер на политики, европейски трансфер на политики, трансфер в рамките на общата социална политика.

10. Томова, Т., 2018, Ценностни дилеми в областта на социалната оценка на въздействията, в Маринов, Ал., съст., Оценка на въздействието и въздействие на оценката, УИ "Св. Кл. Охридски", с. 25-40, ISBN 978-954-07-4570-1.

Основен изследователски въпрос: Може ли да съществува едно единствено разбиране, съответно една единствена система от критерии за социална справедливост при разпределението на ползата от политиките?

Основна теза: Изборът на метод за социална оценка не е безотносителен към разпространените в общността от засегнати граждани ценности и референтни рамки от идеи.

Доказателства: Сравнение на трите основни подхода за определяне на справедливостта на разпределението чрез политиките: равнопоставеност, равенство, достъп според приноса.

Ключови думи: социална оценка на въздействие, методи и ценности.

11. Томова, Т., 2011, ""Социалната политика: капаните на оценката."" Публични политики. BG (ISSN 1314-2313) Public Policy. bg 2.4."

Основен изследователски въпрос: Защо една и съща мярка на социалната политика се оценява по различен начин от различни заинтересовани страни и експерти?

Основна теза: Оценката на политиките зависи от ценностите и предварителните представи за желаното обществено развитие. Публичният дебат чрез оценката на социалната политика е всъщност дебат за целите на развитието.

Доказателство: Анализ на теоретичните рамки за оценка на социалната политика.

Ключови думи: социална политика, оценка на политики, методи за оценка на политики.

12. Томова Т., 2019, Психологията в публичните политики: По пътя от хаоса към организацията, Лидерство и развитие на човешките ресурси, УИ"Св. Кл. Охридски", с. 57-65, ISBN:978-954-07-4979-2

Основни изследователски въпроси: Какво е значението на поведенческите модели на индивидите в процеса на политиките? Има ли място психологията в анализа на политики?

Основна теза: Политиките и резултатите от тях зависят от моделите на поведение на участващите индивиди. Тъй като индивидите не са задължително рационални, тяхното поведение и неговото насочване имат значение.

Доказателство: На основата на теориите за видовете инструменти на политиките се доказва необходимостта от включване на психологическата експертиза в анализите на политиките и особено в тяхното осъществяване.

Ключови думи: цикъл на политиките, инструменти на политиките, психология на политиките.

Summaries
of the scientific publications of
Assoc. Prof. Tatiana Trifonova Tomova

1. Tomova T., 2021, The policy process: management based on narrowing, UP "St. Kliment Ohridski", ISBN 978-954-07-5289-1, 2015 pages

Key research questions: Do policies change democracy? How do the specifics of the policy-making process affect its results? How is unpredictability managed in the policy process?

Main theses: Policies change democracy, turning the state into a set of relatively separate policy processes in which the participants and the relations between them are specific. They also change the traditional administration, which must be result-oriented, not performance-oriented.

The policy process, which emerges under the influence of many, primarily cultural factors, shapes its results. Due to the high degree of unpredictability, bottlenecks are formed in the policy process, the stay in which reduces the effectiveness of policies. What in business management is an "increase in costs due to downtime" corresponds to a "decrease in public confidence" in the policy process.

Evidence: The above theses are demonstrated by analyzing and synthesizing the main theories of the policy process: policy cycle, rational choice, multiple streams, advocacy coalition, path dependence, policy diffusion, and policy transfer.

Basic concepts: policy process, policy process bottlenecks, bottleneck identification management.

2. Tomova, T., 2008, Development of policies, programs, projects, Bulgarian School of Politics, ISBN 987-954-9338-05-8, pages 167

Key research questions: What does it mean to make policies? How are policies made?

Key points: The policy challenge is to achieve a common vision in the affected community of citizens and stakeholders. As a consequence, policy-making methods are participatory methods.

Evidence: Analysis and synthesis of basic theories in the field of public policy.

Key concepts: policies, public policies, policy making methods.

3. Tomova, T., 2021, The Bulgarian path in social policy. History of the transition that does not end, UP "St. Kl. Ohridski", ISBN 978-954-07-5126-9, p.320

Key research questions: What is social policy? What are the factors that outline it? What are the factors that outline the institutions and practices of modern social policy in Bulgaria? What are the trends in the current process of social policy in Bulgaria?

Main theses: Social policy is an instrument of public governance. The choice of specific tools depends on the specifics of the process of its making.

Social policy in Bulgaria emerged in the 1990s as part of the overall process of social transformation. It is then that a path is created. It limits the possibilities for changing the adopted model of privatization of the welfare state, regardless of its obvious deficits.

Evidence: Analysis of the process of social policy in Bulgaria after 1989 based on the theories of policy diffusion. Analysis of the trends in the development of the current social policy in Bulgaria on the basis of the theory of multiple streams and path dependence.

Key concepts: social policy, social policy process, policy diffusion, path dependence.

4. Tomova, T., 2017, The contemporary context of public policies: challenges to instrumental rationality, in Tanev, T., M. Stefanova, ed., Contributions to the theory and practice of public administration: twenty years of specialty "Public Administration" in Sofia University, UP "St. Kl. Ohridski", pp. 15-41, ISBN 978-954-07-4308-0.

Key research questions: What are the factors that reduce the rationality of modern policies and cause the feeling of uncontrollability of social processes?

Main theses: The presence of many influential stakeholders in the policy process, a consequence of the dispersion of power resources in a modern democratic society is a challenge to the rationality of measures to achieve common goals. Public administration must organize the policy process to increase the degree of rationality of public administration.

Evidence: The factors that make the policy cycle unfeasible are analyzed.

Key concepts: stakeholders, policy cycle, unpredictability in the policy process, organization of the policy process.

5. Tomova, T., 2021, Social justice: mission (im)possible, in Tanev, T., S. Petrov, ed., Administrative justice as an element of good governance, UI "St. Kliment Ohridski", p. 100-115, ISBN 978-954-07-5251-8

Key research question: When are policies fair? What institutions have modern democracies adopted to ensure the fairness of active action to achieve common goals?

Main theses: The fairness of policies is related to the distribution of benefits. The assessment of fairness is subjective and depends on trust in political power and support for the public system as a whole, rather than on the results that their implementation leads to.

Evidence: Analysis of the main approaches to administrative fairness provided by modern states.

Key concepts: social fairness, justice through rules, justice through the legitimacy of power, fairness through criteria and policy indicators.

6. Tomova, T., 2019, Networks - the necessary approach to explaining policy change, in Kalfova, E., S. Petrov, ed., Democracy, decentralization, self-government. Jubilee collection in honor of the 60th anniversary of Assoc. Milena Stefanova, UI "St. Kliment Ohridski", pp. 63-79 ISBN: 978-954-07-4665-4.

Key research questions: Can current social development be explained by political change? To what extent do policies depend on the political power?

Main theses: Not the political power, but the networks of policies explain the policies and their change.

Evidence: Analysis and synthesis of the basic theories in the field of networks.

Key concepts: policy communities and networks

7. Tomova, T., 2019, The Path in Bulgarian Social Policy, in Stefanova, M., comp., 30 years of public administration reforms in Central and Eastern Europe, UP "St. Kliment Ohridski", pp. 133-148, ISBN: 978-954-07-4843-6

Main research questions: Is it possible to change the social policy outlined in the late 90s of the last century in Bulgaria?

Main thesis: The current social policy is locked that means a radical change in it is not possible. The reason is the path outlined in the time of its initial shaping. As a consequence, any change – even needed, remains within the logic of the private provision of social services.

Evidence: Analysis of the deficits in the real model of social policy in Bulgaria and the peculiarities of the process of its elaboration.

Key concepts: social policy, market model of social policy, path dependence in social policy.

8. Tomova T., 2018, The Levels of Governance and Management: Reflections on the Bulgarian Trace in the Theory of Public Administration, in Kalfova, E., S. Petrov, ed., Where

Have We Went? Anniversary collection in honor of Prof. Ph.D. Todor Tanev, UP "St. Kl. Ohridski ", pp. 15-25, ISBN 978-954-07-4533-6.

Key research question: What prevails in the policy process: organization or unpredictability?

Main thesis: Unpredictability necessarily accompanies every policy process in the modern conditions of developed democracies. There is no organizational structure that can avoid it completely.

Evidence: John Kingdon's theory of multiple streams has been used to prove the inevitability of unpredictability in policies.

Key words: public governance, structure of public governance, unpredictability of public governance processes.

9. Tomova, T., 2018, Influence of policy transfer on the development of social policy in Bulgaria after its full membership in the EU, in Tomova, T., S. Petrov, ed., The international transfer of administrative models and instruments: opportunities, restrictions, risks, UP "St. Kl. Ohridski", pp. 262-279, ISBN 978-954-07-4406-3

Main research question: What is the main stimulus for development and change of the instruments of social policy in Bulgaria?

Main theses: Bulgarian social policy after its initial formation in the late 90's, develops mainly under the influence of the common social policy. Due to the peculiarities of the process of European social policy, internal change concerns separated practices, but not the results of its implementation.

Evidence: Analysis of policy transfer models within the EU. Identification of the peculiarities of the transfer in the field of social policy, which remains a sphere of state competence.

Key words: policy transfer, European policy transfer, transfer within the common social policy.

10. Tomova, T., 2018, Value dilemmas in the field of social impact assessment, in Marinov, Al., Ed., Impact assessment and impact assessment, UP "St. Kl. Ohridski", pp. 25-40, ISBN 978-954-07-4570-1.

Key research question: Can there be a single understanding, respectively a single system of criteria for social fairness in the distribution of the benefits of policies?

Main thesis: The choice of method for social assessment is not independent of the values and reference frameworks of ideas disseminated in the community of affected citizens.

Evidence: Comparison of the three main approaches to determining fairness of distribution through policies: equity, equality, access by merit.

Key words: social impact assessment, methods and values.

11. Tomova, T., 2011, "" Social policy: the pitfalls of evaluation. In: Public policies. bg (ISSN 1314-2313) 2.4. "

Key research question: Why is the same social policy measure assessed differently by different stakeholders and experts?

Main thesis: The evaluation of policies depends on the values and preconceptions about the desired social development. The public debate through the evaluation of social policy is in fact a debate for common purposes and goals.

Evidence: Analysis of the theoretical framework for evaluating social policy.

Key words: social policy, policy evaluation, policy evaluation methods.

12. Tomova T., 2019, Psychology in Public Policy: On the Road from Chaos to Organization, Leadership and Human Resources Development, IM "St. Kl. Ohridski", pp. 57-65, ISBN: 978-954-07- 4979-2

Key research question: What is the significance of individuals' behavioral patterns in the policy process? Is there a place for psychology in policy analysis?

Main thesis: Policies and their results depend on the patterns of behavior of the participating individuals. Because individuals are not necessarily rational, their behavior and its modeling matter.

Evidence: Based on the theories of the types of policy instruments, the need to include psychological expertise in the analysis of policies and especially in their implementation is proved.

Key words: policy cycle, policy instruments, policy psychology.